

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

24 май 2012 година *

„Околна среда — Депониране на отпадъци — Директива 1999/31/ЕО — Специален данък за депонирането на твърди отпадъци — Оператор на депо като задължено по този данък лице — Експлоатационни разходи на депото — Директива 2000/35/ЕО — Лихви за забава — Задължения на националния съд“

По дело C-97/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Commissione tributaria provinciale di Palermo (Италия) с акт от 14 октомври 2010 г., постъпил в Съда на 28 февруари 2011 г., в рамките на производство по дело

Amia SpA, в ликвидация

срещу

Provincia Regionale di Palermo,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н J.-C. Bonichot, председател на състав, г-н K. Schiemann, г-н L. Bay Larsen, г-жа C. Toader и г-н E. Jarašiūnas (докладчик), съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,

секретар: г-н A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за италианското правителство, от г-жа G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от г-н S. Varone, avvocato dello Stato,

— за Европейската комисия, от г-н A. Marghelis и г-н A. Aresu, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: италиански.

Решение

- 1 Преюдициалното запитване е дали с оглед на Решение от 25 февруари 2010 г. по дело *Pontina Ambiente* (C-172/08, Сборник, стр. I-1175) запитващата юрисдикция трябва да остави без приложение националните разпоредби, които счита за противоречащи на член 10 от Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци (ОВ L 182, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 5, стр. 94), изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 29 септември 2003 година (ОВ L 284, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 4, стр. 213, наричана по-нататък „Директива 1999/31“), както и на членове 1—3 от Директива 2000/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2000 година относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки (ОВ L 200, стр. 35; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 226).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между *Amia SpA*, в ликвидация (наричано по-нататък „*Amia*“), и *Provincia Regionale di Palermo* по повод на покана за плащане на специален данък за депонирането на твърди отпадъци.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

- 3 Член 10 от Директива 1999/31 гласи:

„Държавите членки приемат необходимите мерки, за да може общите разходи за инсталацията и експлоатацията на депо, включително, доколкото е възможно, разходите за [финансовото обезпечение] или [неговия] еквивалент, посочен[и] в член 8, буква а), iv), както и предвидените разходи за закриването на площадката и на нейната поддръжка след закриването за период най-малко от тридесет години да бъдат покрити от изискваната от оператора цена за [обезвреждането] на всеки вид отпадъци в това депо. [При спазване на] изискванията на Директива 90/313/ЕИО на Съвета от 7 юни 1990 г. за свободния достъп до информация в областта на околната среда [(ОВ L 158, стр. 56)], държавите членки трябва да осигурят прозрачност на процеса на събиране и използване на всяка информация за необходимите разходи“.

- 4 Член 1 от Директива 2000/35 предвижда, че нейните разпоредби се прилагат за всички плащания, извършвани като възнаграждение по търговски сделки.
- 5 Съгласно член 2, точка 1 от Директива 2000/35 „търговска сделка“ е всяка сделка между предприятия или между предприятия и държавни органи, която води до доставката на стоки или предоставянето на услуги срещу възнаграждение.
- 6 Член 3 от Директива 2000/35, озаглавен „Лихва за забава за плащане“, по-специално предвижда, че държавите членки следят за това при просрочено плащане да се начисляват лихви, които кредиторът има право да изисква, ако е изпълнил договорните и законовите си задължения и не е получил плащане в срок, освен ако длъжникът не носи отговорност за забавата.

Италианската правна уредба

- 7 Закон № 549 от 28 декември 1995 г. за приемането на мерки за подобряване управлението на държавните финансови средства (обикновена притурка към *GURI*, бр. 302, 29.12.1995 г., наричан по-нататък „Закон № 549/95“) въвежда специален данък за депонирането на твърди отпадъци, за да способства да се намали генерирането на отпадъци и за рециклирането им като суровини и източници на енергия.

- 8 По силата на член 3, параграф 25 от Закон № 549/95 депонирането на твърди отпадъци е юридическото събитие, което поражда задължението за плащане на този данък.
- 9 От член 3, параграф 26 от Закон № 549/95 следва, че задължено по този данък лице е операторът на предприятие за окончателно съхраняване, който е задължен на свой ред да начислява данъка на съответния местен орган, който депонира отпадъците.
- 10 Член 3, параграф 27 от Закон № 549/95 предвижда, че посоченият данък се дължи на областите.
- 11 Член 3, параграф 30 от Закон № 549/95 предвижда, че операторът на депо трябва да плаща данъка на областната администрация, на чиято територия се намира депото. Плащането трябва да се направи не по-късно от един месец след изтичането на календарното тримесечие, в което са извършени операциите по депониране.
- 12 Член 3, параграф 31 от Закон № 549/95 урежда налагането на парични санкции на оператора на депо в случаите на липсващо или неправилно регистриране на операциите по депониране, на липсваща или неправилно съставена декларация за данъка, както и в случаите на неговото неплащане или просрочено плащане.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 13 Amia е оператор на депо в Palermo, в местността Bellolampo, където осъществява дейност по обезвреждането на отпадъци, периодично депонирани от местните власти.
- 14 По силата на Закон № 549/95 и на областния закон за прилагането му Amia е задължено всяко тримесечие да внася в Provincia Regionale di Palermo специалния данък за депониране на твърди отпадъци и е задължено на свой ред да начислява посочения данък на местните власти, от които постъпват отпадъци в депото.
- 15 Amia внася данъка за първото и второто тримесечие на 2007 г. само частично и изобщо не внася данъка за третото и четвъртото тримесечие на същата година. В резултат от това компетентните органи на Provincia Regionale di Palermo му изпращат покана за плащане с цел събирането на неплатения данък в размер на 3 574 205,19 EUR и съответни лихви, както и на глоба в размер на 30 % от този данък.
- 16 На 22 март 2010 г. Amia сезира Commissione tributaria provinciale di Palermo с жалба срещу посочената покана за плащане.
- 17 Съгласно акта за преюдициално запитване просроченото плащане на данъка по главното производство е тясно обвързано със забавата на местните власти, които депонират отпадъци в депото, да възстановят разглеждания данък на оператора на площадка за депониране. Според запитващата юрисдикция Закон № 549/95 въвежда данък за депонирането на отпадъци и определя срокове за събирането му от оператора на депо, без обаче да предвижда възстановяването в разумен срок на данъка от местния орган, който извършва депониране, на този оператор, нито да предвижда ефективна процедура за такова възстановяване. Запитващата юрисдикция добавя, че Закон № 549/95 не предвижда възможност операторът на депо да предприеме действия срещу лицето, което депонира отпадъците, във връзка с наложената административна санкция заради просроченото плащане на споменатия данък.

- 18 При тези обстоятелства Commissione tributaria di Palermo решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„[Следва ли в] светлината на Решение по дело [Pontina Ambiente, посочено по-горе,] член 3, параграфи 26 и 31 от Закон № 549 [...] да не се прилагат поради противоречие с член 10 от Директива 1999/31 и може ли същите разпоредби да не се прилагат и поради противоречие с членове 1[—]3 от Директива 2000/35?“.

По преюдициалния въпрос

- 19 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали при обстоятелства като разглежданите в главното производство и с оглед на Решение по дело Pontina Ambiente, посочено по-горе, следва да се оставят без приложение национални разпоредби от вида на разглежданите, след като посочените в това решение условия, за да могат споменатите национални разпоредби да се считат за съответстващи на член 10 от Директива 1999/31 и на членове 1—3 от Директива 2000/35, не са изпълнени.

По допустимостта

- 20 Италианското правителство оспорва допустимостта на преюдициалния въпрос. От една страна, той бил ирелевантен за разрешаването на спора по главното производство, тъй като запитващата юрисдикция не била компетентна да разгледа регресния иск, предявен от оператора на депото срещу местните власти, които са депонирали отпадъците. Това правителство посочва, че в съответствие с италианското законодателство компетентни да разгледат такъв иск са административните юрисдикции. От друга страна, преюдициалният въпрос бил поставен, без предварително да се изследва дали условията, установени с Решение по дело Pontina Ambiente, посочено по-горе, действително са налице по главното производство, и по-специално дали като цяло в италианското право са налице подходящи правни инструменти.
- 21 Следва все пак да се приеме, че от акта за преюдициално запитване, който излага в достатъчна степен фактите по спора и приложимото национално право, следва, че поставеният от запитващата юрисдикция въпрос, която следва да прецени необходимостта от него, очевидно има връзка с предмета на спора по главното производство.
- 22 Следователно преюдициалното запитване трябва да се приеме за допустимо, като евентуалните въпроси относно компетентността на запитващата юрисдикция да разглежда регресен иск срещу местен орган и наличието в италианското право на подходящи правни инструменти, отговарящи на условията, установени с Решение по дело Pontina Ambiente, посочено по-горе, повдигнати от италианското правителство, нямат отношение към допустимостта на това запитване.

По съществуването на спора

- 23 В посоченото по-горе Решение по дело Pontina Ambiente Съдът постановява, че член 10 от Директива 1999/31 трябва да се тълкува в смисъл, че същият допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която налага на оператора на площадка за депониране данък, който да му се възстанови от депониращия отпадъци местен орган, и която предвижда да му се наложат парични санкции в случай на просрочено плащане на данъка, при условие обаче тази правна уредба да се съпътства от мерки, целящи да гарантират действително възстановяване на посочения данък в кратък срок и отразяване в цената, платима от местния орган на оператора, на всички разходи, свързани със събирането, и по-специално произтичащи от просроченото плащане на сумите, дължими на това основание от местния

орган на оператора, включително евентуално наложените му парични санкции поради тази забава. Съдът уточнява, че националният съд следва да установи дали тези условия са изпълнени.

- 24 Отново в това решение Съдът постановява, че членове 1—3 от Директива 2000/35 трябва да се тълкуват в смисъл, че сумите, дължими на оператора на площадка за депониране от страна на местен орган, депонирал отпадъци, каквито са дължимите за възстановяването на данък суми, попадат в приложното поле на посочената директива, както и че при това положение държавите членки трябва в съответствие с член 3 от нея да следят на оператора да се начисляват лихви в случай на просрочено плащане на споменатите суми, дължащо се на местния орган.
- 25 Според запитващата юрисдикция, видно от систематиката и конкретното приложение на разпоредбите на Закон № 549/95, те са несъвместими с член 10 от Директива 1999/31, както и с членове 1—3 от Директива 2000/35.
- 26 От своя страна, италианското правителство твърди, че италианската правна уредба съдържа правните инструменти, които дават възможност в разумен срок да се получи възстановяване от ползващите депото местни власти на всички разходи, направени от неговия оператор. То посочва по-специално, че операторът разполага с регресен иск пред административния съд, който е изключително компетентен да разгледа същия.
- 27 В това отношение следва да се напомни най-напред, че въпросът дали дадена национална разпоредба трябва да се остави без приложение, доколкото противоречи на правото на Съюза, се поставя само ако тази разпоредба не се поддава на тълкуване в съответствие с това право (Решение от 24 януари 2012 г. по дело *Dominguez*, C-282/10, точка 23).
- 28 Според постоянната съдебна практика от националните юрисдикции се изисква при прилагане на вътрешното право да го тълкуват, доколкото е възможно, в светлината на текста и целите на съответната директива, за да постигнат предвидения от последната резултат и следователно да спазят член 288, трета алинея ДФЕС. Това задължение за съответстващо тълкуване на националното право всъщност е присъщо за системата на Договора за функционирането на Европейския съюз, доколкото дава възможност на националните юрисдикции в рамките на своята компетентност да осигурят пълната ефикасност на правото на Съюза, когато се произнасят по споровете, с които са сезирани (Решение по дело *Dominguez*, посочено по-горе, точка 24 и цитираната съдебна практика).
- 29 Принципът за съответстващо тълкуване изисква освен това националните юрисдикции да използват всички свои правомощия, като вземат предвид цялото вътрешно право и като приложат признатите от последното методи за тълкуване, за да гарантират пълната ефективност на съответната директива и да стигнат до разрешение, което съответства на преследваната от нея цел (вж. Решение по дело *Dominguez*, посочено по-горе, точка 27 и цитираната съдебна практика).
- 30 Следователно, преди да остави без приложение национални разпоредби по дело като разглежданото в главното производство, националната юрисдикция трябва да провери, като вземе предвид не само посочените разпоредби, а и цялото вътрешно право и като приложи признатите от последното методи за тълкуване, дали не може да достигне до тълкуване на посоченото национално право, което да е в съответствие с текста и целта на разглежданата директива.
- 31 Оттук следва, че в случая, преди запитващата юрисдикция да остави без приложение релевантните разпоредби от Закон № 549/95, тя следва да провери, като вземе предвид цялото вътрешно право, както материално, така и процесуално, дали в никакъв случай не може да достигне до тълкуване на своето национално право, което да е в съответствие с текста и целта на директиви 1999/31 и 2000/35.

- 32 В случай че подобно тълкуване не е възможно, следва да се прецени дали член 10 от Директива 1999/31 и членове 1—3 от Директива 2000/35 произвеждат непосредствено действие, и ако е така, дали Amia може да го противопостави на Provincia Regionale di Palermo.
- 33 В това отношение от постоянната практика на Съда следва, че когато от гледна точка на съдържанието си разпоредбите на една директива са безусловни и достатъчно точни, частноправните субекти могат да се позовават на тях пред националните съдилища срещу държавата, ако тя не е транспонира в срок директивата в националното право или ако я е транспонира неправилно (вж. Решение по дело Dominguez, посочено по-горе, точка 33 и цитираната съдебна практика).
- 34 В случая член 10 от Директива 1999/31 отговаря на тези критерии, като се има предвид, че възлага по недвусмислен начин на държавите членки задължение за постигането на точен резултат, без да предвижда никакви условия за прилагането на установеното в него правило. Всъщност тази разпоредба изисква държавите членки да вземат мерки, за да се гарантира исканата цена за обезвреждането на отпадъци чрез депонирането им да се определи така, че да покрие всички разходи по изграждането и експлоатацията на депото (Решение по дело Pontina Ambiente, посочено по-горе, точка 35).
- 35 Макар член 10 от Директива 1999/31 да не налага на държавите членки определен метод във връзка с финансирането на разходите на депата, това обстоятелство не засяга точния и безусловен характер на задължението, предписано от този член.
- 36 Що се отнася до членове 1—3 от Директива 2000/35, следва да се отбележи, че член 3 от тази директива предвижда, че държавите членки следят за това при просрочено плащане да се начисляват лихви, които кредиторът има право да изисква, ако е изпълнил договорните и законовите си задължения и не е получил плащане в срок, освен ако длъжникът не носи отговорност за забавата.
- 37 Това наложено на държавите членки задължение е безусловно и достатъчно точно, за да произведе непосредствено действие. Тъй като сумите, дължими на оператора на площадка за депониране от страна на местен орган, депонирал отпадъци, каквито са дължимите за възстановяването на данък суми, попадат в приложното поле на Директива 2000/35, следва, че на оператора трябва да се начисляват лихви в случай на просрочено плащане на споменатите суми, дължими от страна на местния орган (вж. в този смисъл Решение по дело Pontina Ambiente, посочено по-горе, точка 48).
- 38 Тъй като член 10 от Директива 1999/31 и членове 1—3 от Директива 2000/35 отговарят на необходимите условия, за да породят непосредствено действие, тези разпоредби са задължителни за всички органи в държавите членки, което означава, че не само националните юрисдикции, но също всички административни органи, в това число органите на местно самоуправление, са задължени да я прилагат (вж. в този смисъл Решение от 22 юни 1989 г. по дело Costanzo, 103/88, Recueil, стр. 1839, точки 30—33 и Решение от 14 октомври 2010 г. по дело Fuß, C-243/09, Сборник, стр. I-9849, точка 61 и цитираната съдебна практика).
- 39 В този смисъл орган като Provincia Regionale di Palermo е сред образуванията, спрямо които могат да бъдат противопоставени разпоредбите на директива с непосредствено действие.
- 40 От това следва, че в спора по главното производство член 10 от Директива 1999/31 и членове 1—3 от Директива 2000/35 могат да бъдат противопоставени от страна на Amia пред националната юрисдикция срещу Provincia Regionale di Palermo.

- 41 При това положение, ако не е възможно тълкуване на националното право в съответствие с разпоредбите на директивите, запитващата юрисдикция следва да остави без приложение в рамките на спора по главното производство всяка национална разпоредба, която е в противоречие с член 10 от Директива 1999/31 и с членове 1—3 от Директива 2000/35.
- 42 Следователно на поставения въпрос следва да се отговори, че при обстоятелства като разглежданите по делото в главното производство:
- преди да остави без приложение релевантните разпоредби от Закон № 549/95, запитващата юрисдикция следва да провери, като вземе предвид цялото вътрешно право, както материално, така и процесуално, дали в никакъв случай не може да достигне до тълкуване на своето национално право, което да позволява разрешаването на спора по главното производство в съответствие с текста и целта на директиви 1999/31 и 2000/35,
 - ако не е възможно подобно тълкуване, запитващата юрисдикция следва да остави без приложение в рамките на спора по главното производство всяка национална разпоредба, която е в противоречие с член 10 от Директива 1999/31 и с членове 1—3 от Директива 2000/35.

По съдебните разноски

- 43 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

При обстоятелства като разглежданите по делото в главното производство:

- преди да остави без приложение релевантните разпоредби от Закон № 549 от 28 декември 1995 г. за приемането на мерки за подобряване управлението на държавните финансови средства, запитващата юрисдикция следва да провери, като вземе предвид цялото вътрешно право, както материално, така и процесуално, дали в никакъв случай не може да достигне до тълкуване на своето национално право, което да позволява разрешаването на спора по главното производство в съответствие с текста и целта на Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 29 септември 2003 година, и на Директива 2000/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2000 година относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки,
- ако не е възможно подобно тълкуване, националната юрисдикция следва да остави без приложение в рамките на спора по главното производство всяка национална разпоредба, която е в противоречие с член 10 от Директива 1999/31, изменена с Регламент № 1882/2003, и с членове 1—3 от Директива 2000/35.

Подписи